

Verslag

VERSLAG COMMISSIE WATERSYSTEMEN 8 MEI 2023**Aanwezig.**

Dominique Blom (Unie), Piet Boer (Zuiderzeeland), Patrick Gaynor (Vallei en Veluwe), Ernest de Groot (Aa en Maas), Anke van Houten (Unie), Louis van der Kallen (Brabantse Delta), Mark van Kruining (secretaris, Unie), Mariël Middendorp (voorzitter WWS), Hans Pereboom (Drents Overijsselse Delta), Rogier van de Sande (voorzitter Uniebestuur), Dirk-Siert Schoonman (voorzitter CWS), Peter Smit (AGV), Annette van Velde (Noorderzijlvest), Agnes van Zoelen (Schieland en de Krimpenerwaard).

Berichten van verhindering.

Nettie Aarnink (Vechtstromen), Joost Buntsma (Stowa), Bea de Buissonjé (AGV), Fien Heeringa (Hunze en Aa's), Frank Jorna (Wetterskip Fryslân), Dorenda Gerts (Hollandse Delta), Wim van Gorsel (Schelderstromen), Mathieu Gremmen (Rivierenland), Bert de Groot (HDSR), Manita Koop (Delfland), Adriënné van der Sar (Unie), Nettie Aarnink, Jan de Vries (Rijnland), Marthijn Tholen (Dommel), Henk Veldhuizen (Vallei en Veluwe), Jan de Vries (Rijnland), Josette van Wersch (Limburg).

1. Opening en actualiteiten, inventarisatie rondvraag.

- Adriënné van der Sar is de opvolgster van Rob Uijterlinde als programmaleider waterbeleid bij de Unie. Het lukt haar helaas nog niet om aanwezig te zijn bij deze commissievergadering.
- Donderdag 11 mei komt de Bestuurlijke Taskforce Aanpak Uitheemse Rivierkreeft na 2 jaar weer bijeen. Tijdens eerdere bijeenkomsten kon de waterschapsvertegenwoordiging niet instemmen met het voorliggende plan van aanpak, omdat geen duidelijkheid werd gegeven vanuit het ministerie van LNV over financiën en verantwoordelijkheden. Inmiddels is een aantal stappen gezet. Op 21 februari spraken de ministers van I&W en Natuur en Stikstof met Dirk-Siert Schoonman en Sander Mager. Toen is afgesproken te gaan versnellen. De urgentie is toegenomen, KRW doelen dreigen niet te worden gehaald. Op initiatief van de Unie zal de Universiteit van Utrecht een onderzoek naar de governance en financiën gaan uitvoeren.

2. Verslag vergadering Commissie Watersystemen gehouden op 17 februari 2023.

(bijlagen CWS 23-16a en b. Ter vaststelling).

- Agnes van Zoelen geeft naar aanleiding van het verslag aan dat zowel Hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard als Waterschap Hollandse Delta vertegenwoordigd zijn in de Kopgroep Wonen.
- Naar aanleiding van actiepunt 1 over het verondiepen van diepe plassen wordt opgemerkt dat het actiepunt al geruime tijd op de agenda staat. Als het onderwerp actueel is kan het als agendapunt op de CWS agenda terugkeren, het actiepunt kan van de actielijst af. Louis van der Kallen geeft aan dat er bij Brabantse Delta veel discussie is over de plas Caron. De casus Caron kan van belang zijn voor andere waterschappen gezien de juridische afwegingen in het kader van de KRW. Een samenvatting van de casus zal gedeeld worden met de CWS.
- Er zijn naast de Dommel geen andere waterschappen die hebben aangegeven dat zij de CWS graag zouden uitnodigen in november, in het kader van de jaarlijkse CWS-tweedaagse. De tweedaagse zal daarom in november bij de Dommel plaatsvinden.
- De CWS stelt met gemaakte opmerkingen het verslag van 17 februari 2023 vast.

3. Hoe geven we met elkaar uitvoering aan Water en Bodem Sturend?

(bijlagen CWS 23-17a en b. Ter beeldvorming).

Rogier van de Sande leidt het onderwerp in. Vervolgens geeft Dominique Blom een presentatie over de 'Uitvoeringsstrategie water en bodem sturend' (zie bijlage CWS 23-XXb). Het is een oude wens van de waterschappen om water en bodem meer sturend te maken in de ruimtelijke ordening. In het regeerakkoord is die wens nu teruggekomen, samen met de uitspraak dat de watertoets dwingender moet

worden. Dat betekent ook wat voor waterschappen, het gaat het werk van waterschappen raken. Het heeft ook met de rolopvatting van waterschappen te maken.

De CWS geeft aan dat het van belang is een narratief te hebben als waterschappen; een lonkend perspectief om in een vroeg stadium in te kunnen brengen, waarbij op voorhand al antwoord wordt gegeven op 'ja maar' reacties van bijvoorbeeld gemeenten of ontwikkelaars. Het effect van niets doen kan in beeld worden gebracht (niets doen is duurder op termijn), maak het zo concreet mogelijk, met aantrekkelijkheden maar ook onvermijdelijkheden. Vanaf nu zou niet meer 'dom' gebouwd moeten worden: niet afwentelen naar de burens, of naar de toekomst. Voor veel gemeenten is dat nieuw, het betekent iets voor de grondexploitatie. Gemeenten kijken vaak naar de kortere termijn, waterschappen naar de lange termijn. Er is een narratief nodig voor de gemeentelijke werkelijkheid (en voor bijvoorbeeld ontwikkelaars). Waterschappen zouden gemeenten moeten willen helpen. Het zou een waarschuwend, een positief en aantrekkelijk verhaal moeten zijn, waarom water en bodem sturend moeten zijn. Ook is meer afdwingbaarheid nodig.

Ontwikkelaars hebben behoefte aan een gelijk speelveld; zij kijken naar wat wettelijk vastligt en naar het financiële plaatje. Waterschappen zijn ook afhankelijk van medeoverheden. Als het rijk of de provincie een beslissing neemt om te bouwen in uiterwaarden of uitsprekt dat afspraken pas gelden na 2030, dan wordt het lastig om met inspanningen vanuit de waterschappen water en bodem sturend te laten zijn. Ook vragen CWS leden zich af of er voldoende commitment is bij de andere ministeries. De taal van het verhaal zou moeten passen bij de taal van stedenbouwkundigen en planologen (bijvoorbeeld zoals gebeurd is bij de klimaatonderlegger of de signaleringskaart die gebruikt worden als 'praatplaat'). Vanuit waterveiligheid en wateroverlast is een praatplaat makkelijker te vullen dan voor droogte en hitte. Naast de faciliterende rol die waterschappen altijd hebben gehad, zullen waterschappen het regisserende aspect meer naar zich toe moeten trekken.

4. Toepassing en borging landelijke maatlat voor woningbouw.

(bijlagen CWS 23-18 a t/m c. Ter besluitvorming).

Anke van Houten leidt het onderwerp in. De maatlat gaat over de 'hoe vraag'; het poogt een objectieve beschrijving te zijn van wat klimaatbestendig en groen bouwen nu precies inhoudt. Het is een 0.1 versie. Het is de bedoeling om interbestuurlijk commitment uit te spreken de maatlat te gaan toepassen (*is inmiddels gebeurd in het BO VRO*). Het rijk zou de maatlat kunnen borgen in het BKL. Provincies zouden zaken kunnen borgen in de provinciale verordening, gemeenten zoeken naar hoe ze het RO-proces kunnen kantelen en waterschappen hebben de Keur. Als waterschappen aspecten van de maatlat opnemen in hun Keur, is dat dan juridisch houdbaar? Het vermoeden bestaat dat waterschappen meer mogelijkheden hebben om zaken af te dwingen dan waar nu gebruik van wordt gemaakt, het zou onderdeel moeten zijn van een verkenning. Het kwantificeren en onderbouwen van zaken is van belang, naast het stellen dat een bui van 70, 90 of 200mm niet tot overlast mag lijden. Kijk ook naar wat RIONED al heeft gedaan op dit vlak. De CWS adviseert gemeenten goed mee te nemen, hen niet te verrassen met aanpassing van de Keur. Kan naast de Keur het instrument van vergunningverlening ook niet benut worden? De vraag is wat waterschappen al kunnen doen in eigen regelgeving voor er sprake is van landelijke borging van de maatlat en dat dan het liefst als 21 waterschappen gezamenlijk. Rijnland heeft al grote stappen gezet in het 'klimaatbestendig maken' van eigen regelgeving, daar kan van geleerd worden. Gebiedseigen invulling blijft ook belangrijk. Van belang is aandacht te hebben voor trajecten die elkaar kunnen beïnvloeden, maar verschillende snelheden hebben, denk aan de totstandkoming van de PPLG's.

Naar aanleiding van het concept afwegingskader klimaatbestendige nieuwbouw wordt opgemerkt dat deze beslisboom niet altijd overeenkomt met bestaande regionale afwegingskaders (bijvoorbeeld voor wat betreft bodemdaling in de Krimpenerwaard). Het betreft een concept dat nog verder uitgewerkt wordt in een definitief afwegingskader. De Unie is wel betrokken bij de totstandkoming, maar heeft hierover geen beslissingsbevoegdheid. Verdere inhoudelijke opmerkingen over het afwegingskader, maar ook over de maatlat, zijn welkom (per mail bij de secretaris).

De CWS stemt in om als Unie te gaan verkennen welke elementen al in de eigen Keur kunnen worden opgenomen.

5. Ondertekening Erfgoed Deal 2023-2025.

(bijlagen CWS 23-19a en b. Ter besluitvorming).

Omdat slechts een deel van de CWS leden aanwezig is bij de vergadering stemt de CWS nog niet in met het ondertekenen van de Erfgoed Deal 2023-2025. Aan de CWS leden wordt gevraagd als zij niet kunnen instemmen met ondertekening, dat uiterlijk 12 mei 2023 per mail kenbaar te maken bij de secretaris. *(inmiddels heeft de Unie de erfgoeddeal ondertekend)*

6. Mededelingen.

(bijlagen CWS 23-20 t/m 25. Ter kennisname).

- Bij mededeling CWS 23-24: 'Samenvatting extra CWS bijeenkomst landbouwakkoord 18 april 2023': De heer Wim van Gorsel staat per abuis niet bij de aanwezigen vermeld, maar was hierbij wel aanwezig.
- Ernest de Groot geeft aan dat het goed zou zijn het overdrachtdossier de volgende CWS vergadering weer te agenderen.
- Peter Smit merkt op bij mededeling 6.2 'Stand van zaken Watertoetsproces 2.0' dat er in de 'water en bodem sturend uitvoeringsstrategie' een link gemist wordt naar de watertoets.

7. Rondvraag.

-

8. Sluiting.

De voorzitter sluit de vergadering.

Actietabel

Nr	Omschrijving	Actiehouder
1	Een samenvatting van de casus 'Plas Caron' zal gedeeld worden met de CWS.	Louis van der Kallen / Uniebureau